

عنوان مقاله:

معرفی و بررسی بلاغی و دستوری «الوافی فی تعداد القوافی» اثر محمد عصار تبریزی

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های دستوری و بلاغی، دوره 11، شماره 19 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

محمد رضا معصومی - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد یاسوج، دانشگاه آزاد اسلامی، یاسوج، ایران.

امین مجلی زاده - دکتری زبان و ادبیات فارسی و مدرس دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید باهنر اصفهان، اصفهان، ایران.

مهدی سلمانی - استادیار گروه معارف و ادبیات فارسی دانشگاه صنعتی اصفهان، اصفهان، ایران.

خلاصه مقاله:

قافیه در شعر فارسی اهمیت فراوان و جایگاه قابل توجهی دارد؛ به همین دلیل و برای سهولت کار شاعران، از گذشته های دور تا دوران معاصر، کتبی در قالب فرهنگ های قافیه تالیف شده است. یکی از معتبرترین و معروف ترین این فرهنگ ها، «الوافی فی تعداد القوافی» اثر محمد عصار تبریزی، شاعر قرن هشتم هجری قمری است. دست نوشته هایی از این اثر در کتابخانه های ایران و جهان نگهداری می شود که تاکنون معرفی، بررسی و تصحیح نشده اند. مقاله پیش رو به شیوه توصیفی - تحلیلی و با استناد از منابع کتابخانه ای، به معرفی و تحلیل متن «الوافی فی تعداد القوافی» همراه با جداول و نمودارها می پردازد. عصار تبریزی این رساله را در یک دیباچه و چند فصل تنظیم کرده و به مباحث قافیه مثل حروف، حرکات، روی و عیوب قافیه و همچنین اوزان و بحور شعر پرداخته است. وی در فصل آخر کتاب نیز، بیش از ده هزار لغت دو تا هفت حرفی را که می تواند در قوافی فارسی مورد استفاده شعرا باشد، به صورت الفبایی و فرهنگ گونه آورده است. نتایج این پژوهش که پس از تصحیح و مقابله دو نسخه از نسخ خطی کتاب به دست آمده است، نشان می دهد که معرفی و چاپ این فرهنگ ارزشمند می تواند کمک شایانی به پژوهش های علم بلاغت و تدوین تاریخ این علم و قافیه پژوهی نماید. همچنین با توجه به این که در این کتاب، کلمات قافیه از نظر پسوند و هجاهای پایانی مورد تجزیه و تحلیل دستوری قرار گرفته اند، می تواند مورد استفاده زبان شناسان و پژوهشگران دستور زبان فارسی قرار گیرد و به عنوان یک فرهنگ زانسو و پسوند کهن استفاده شود.

کلمات کلیدی:

الوافی فی تعداد القوافی، عصار تبریزی، فرهنگ قافیه، نکات دستوری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1274519>

